

HÅLLBARHET

Litteratur 2020

Nivå av hållbarhet

Hållbarhetskrav Ja Nej

Hållbart avtal¹ Ja Nej

Hållbart alternativ² Ja Nej

SAMMANFATTNING HÅLLBARHETSNYTTOR

Genom våra kravställningar i ramavtalet uppnås följande hållbarhetsnyttor:

Barns rätt i upphandling

- Se minskat innehåll av miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Lika rättigheter och möjligheter

- På ramavtalet kan du avropa litteratur på alla språk som finns tillgängliga i leverantörens ordinarie utbud.
- På ramavtalet kan du avropa ljudböcker, böcker i storstil, lättlästa böcker för vuxna, talböcker och taktila media.
- Sortimentet på ramavtalet ska innehålla litteratur med bredd och djup för leverans till bland annat folkbibliotek, skolbibliotek, sjukhusbibliotek.
- Litteratur ska kunna beställas på förfrågan om den inte finns i leverantörens ordinarie sortiment.

---

¹ Med hållbart ramavtal menas ett ramavtal som är fokuserat på en hållbar lösning. Det kan vara en design/prestanda/funktion där ett helhetsperspektiv har antagits ur hållbarhetssynpunkt. Antingen kan det gälla en mer hållbar lösning än den konventionella lösningen på marknaden, eller så omfattar ramavtalet enbart den hållbara delen av den etablerade marknaden, t.ex. elbilar.

² Med hållbart alternativ menas ett ramavtal där det finns varor i varukatalogen/webbutiken/varulistan som är markerade som särskilt hållbara. Det kan t.ex. vara miljömärkning enligt Svanen, energimärkning, Fairtrade-märkning eller giffri förskola. Tanken är att det ska vara lätt för kunden att hitta de hållbara alternativen på ramavtalet.

Tillgänglighet och samtliga användares behov

- Se Lika rättigheter och möjligheter.

Hållbara leveranskedjor

- Leverantören ska fullgöra ramavtalet i enlighet med villkor för mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och antikorrupcion.

Minskad klimatpåverkan

- Vi har ställt krav på policy och rutiner som beskriver hur leveranser av varor på ramavtalet sker med lägsta möjliga klimatpåverkan.

Minskat innehåll av miljö- och hälsoskadliga ämnen

- Plast som används vid plastning av böckerna som finns på ramavtalet ska inte innehålla några miljö- och hälsofarliga ämnen.
- Vi har ställt krav på euroklass för fordon vid leverans av varor

Systematiskt miljöarbete

- Leverantören ska bedriva ett systematiskt miljöarbete.

DE GLOBALA MÅLEN

Ramavtalets syftar till att biblioteken ska kunna utrustas med litteratur på flera språk och av flera typer. Bibliotekens avgiftsfria tillgång på varierad litteratur bidrar till mål 4, 5 och 10 i Agenda 2030 – god utbildning för alla, jämställdhet och jämlikhet.

Krav och villkor i upphandlingen bidrar till att uppnå mål 3, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16

HÅLLBARHETSHÄNSYN

Nedan är en sammanställning av de hållbarhetshänsyn som tagits i upphandlingen och hur vi resonerat kring respektive hänsyn. Du kan även se kravformuleringarna i avtalet.

BARNS RÄTT I UPPHANDLING³

Ja Nej

Motivering: Avtalet innehåller litteratur riktad till barn. Plasten som används till att plasta in litteratur ska inte innehålla miljö- och hälsofarliga ämnen.

Plastade böcker (Krav på produkten)

Leverantören ska kunna leverera plastade böcker. Böckerna ska vara plastade så att informationen på boken är intakt och läsbar. Plast som används vid plastning får inte innehålla följande ämnen, i halter överstigande 0,1 viktprocent*:

Bly och dess föreningar, Kadmium och dess föreningar, Kvicksilver och dess föreningar, Sexvärt krom och dess föreningar, Tennorganiska föreningar, PAH (Polycykliska aromatiska kolväten), Bisfenoler (fri form ej bundna i materialet)

*Med 0,1 viktprocent avses varje individuell del av en vara.

Inköpscentralen kan under anbudsutvärderingen och ramavtalstiden begära dokumentation som styrker att kravet uppfylls. Den dokumentation som ska skickas in vid en sådan begäran ska bestå av:

en signerad leverantörsförsäkran från tillverkaren med namn, titel och datum; en fullständig innehållsdeklaration/receptur; eller ett analysprotokoll.

ARBETSRÄTTSLIGA VILLKOR I SVERIGE⁴

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

---

³ Barns rätt i upphandling berör alla andra hållbarhetsaspekter. Informationen här tar endast sikte på om barns åsikter har beaktats i valet av produkt eller utformande av tjänst, om särskilda krav (exempelvis kemikalier) har ställts på produkten eller tjänsten på grund av att den riktar sig till barn eller om det har ställts ett särskilt krav på att leverantören ska utföra tjänsten med beaktande av barnets bästa, det vill säga barnkonventionens tre perspektiv och fyra grundprinciper.

⁴ Adda Inköpscentral är skyldigt att ställa arbetsrättsliga villkor (lön, semester och arbetstid) om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövligt.

ARBETSMILJÖ⁵

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

SYSSELSÄTTNING⁶

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER⁷

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på att det ska finnas litteratur på flera olika språk, i varierad form och varierat innehåll.

Språk - litteratur utgiven i Sverige.

Leverantören ska erbjuda litteratur utgiven i Sverige på alla språk som finns tillgängliga i leverantörens ordinarie utbud. Utbudet ska minst omfatta litteratur på svenska samt, i den mån litteratur ges ut i Sverige, våra nationella minoritetsspråk (finska, meänkieli, samiska, romani chib och jiddisch). Samtliga språk som leverantören kan leverera litteratur på, utgiven i Sverige, omfattas av detta ramavtal.

Språk – Litteratur utgiven utomlands

Leverantören ska erbjuda litteratur utgiven utomlands på alla språk som finns tillgängliga i leverantörens ordinarie utbud. Utbudet ska minst omfatta litteratur på arabiska, bosniska, danska, engelska, finska, franska, Isländska, kinesiska, kroatiska, norska, persiska, polska, ryska, serbiska, somaliska, spanska, thai, turkiska och tyska, samt i den mån litteratur ges ut utomlands, på våra nationella minoritetsspråk (meänkieli, samiska, romani chib och jiddisch). Samtliga språk som leverantören kan leverera litteratur på, utgiven utomlands, omfattas av detta ramavtal.

Sortimentsbredd

Leverantören ska tillhandahålla ett sortiment med både bredd och djup för leverans till bland annat folkbibliotek, skolbibliotek, sjukhusbibliotek och andra verksamheter hos avropsberättigade upphandlande myndigheter. Leverantören ska kunna erbjuda litteratur som inte finns tillgänglig i leverantörens ordinarie

---

⁵ Adda Inköpscentral ställer krav på arbetsmiljö i de fall arbetsmiljöriskerna är höga, bland annat genom krav på systematiskt arbetsmiljöarbete. Kraven kan gälla både fysiska, psykologiska och sociala förhållanden.

⁶ Adda Inköpscentral öppnar i de fall det är lämpligt med tanke på upphandlingsföremålet och avtalets längd upp för våra kunder att föra dialog med leverantörer om sysselsättningsfrämjande åtgärder för grupper som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. utrikes födda, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, personer som saknar avslutad gymnasieutbildning, äldre eller långtidsarbetslösa.

⁷ Adda Inköpscentrals krav på lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder kan ta sikte på både leverantörer som arbetsgivare och leverantörers bemötande av allmänheten eller personal inom avropande myndigheter. Kraven kan också svara mot olika gruppers behov och villkor, t.ex. kläder i storlekar för både storvuxna och småvuxna, kvinnor och män.

utbud till beställaren på dennes begäran förutsatt förlagens medgivande. Leverantören ska på beställarens begäran vidare uppdatera sitt ordinarie utbud för beställaren för sådan litteratur om det finns ett frekvent behov av aktuell litteratur. Med ordinarie utbud avses de böcker som finns i leverantörens litteraturlösningsdatabas.

Typer av litteratur

Leverantören ska i sitt ordinarie sortiment minst erbjuda litteratur av följande typer: Skönlitteratur för vuxna, ungdomar och barn, Facklitteratur, Statligt tryck, Årsböcker, Språkkurser, Ljudböcker (skönlitteratur, facklitteratur, språkkurser och anpassade medier), Anpassade medier, omfattar en eller flera av följande typer: i. Böcker i storstil, ii. Lättlästa böcker för vuxna, med eller utan tillhörande media, iii. Talböcker, iv. Taktila media-

TILLGÄNGLIGHET OCH SAMTLIGA ANVÄNDARES BEHOV⁸

Ja Nej

Motivering: Se ovan under Lika rättigheter och möjligheter.

HÅLLBARA LEVERANSKEDJOR⁹

Ja Nej

Motivering: Leverantören ska fullgöra ramavtalet i enlighet med villkor för mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och antikorrupcion.

Hållbara leveranskedjor

De grundläggande villkoren

Leverantören ska under hela ramavtalets löptid tillämpa villkoren enligt det här avsnittet. Ramavtalet ska fullgöras enligt följande grundläggande villkor för hållbara leveranskedjor: FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna; ILO:s åtta kärnkonventioner om tvångsarbete, barnarbete, diskriminering och föreningsfrihet samt organisationsrätt (nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182); FN:s barnkonvention, artikel 32; den arbetsrättslagstiftning, inklusive bestämmelser om lön, arbetstid, ledighet och socialförsäkringskydd, som gäller i landet där arbetet utförs; det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i landet där arbetet utförs; den miljöskyddslagstiftning som gäller i landet där arbetet utförs; och FN:s konvention mot korrupcion. Om internationella bestämmelser ger ett starkare skydd för den enskilde än nationell lagstiftning, ska leverantören vidta skäliga åtgärder för att följa de internationella bestämmelserna. Åtagandet gäller för all verksamhet med anknytning till ramavtalets utförande.

---

⁸ Adda Inköpscentral är skyldigt att ställa tillgänglighetskrav om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet, det som ska upphandlas ska användas av fysiska personer och det inte finns några särskilda skäl. En nedsättning av funktionsförmåga kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och kan t.ex. handla om nedsatt rörelseförmåga, syn, hörsel, röst- och talfunktion, kognitiv förmåga, besvär i andningsorgan, allergier eller överkänslighet, eller andra nedsättningar och variationer i funktionsförmåga.

⁹ Adda Inköpscentralens krav och villkor om hållbara leveranskedjor täcker mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och antikorrupcion i leveranskedjan. Kraven kan också utökas med specifika krav för t.ex. etisk eller rättvis handel eller konfliktmineraler.

Leverantören ska enligt avsnittet "Policy och rutiner" i denna punkt, säkerställa att de grundläggande villkoren uppfylls av anlitade underleverantörer i alla led. Leverantören ska också säkerställa att dessa underleverantörer medverkar vid uppföljning enligt vad som anges i avsnittet "Uppföljning" i denna punkt.

Policy och rutiner

För att uppfylla åtagandet enligt avsnittet "De grundläggande villkoren" ovan, ska leverantören vidta åtgärder för att förebygga och hantera eventuella avvikelser från de grundläggande villkoren enligt a) - f) nedan. Åtgärderna ska vara dokumenterade och tillämpas löpande under hela avtalstiden i den egna verksamheten och hos underleverantörer i alla led.

Leverantören ska vid avtalsstart:

1. ha antagit allmänt tillgänglig policy, beslutad av högsta ledningen, som innefattar ett åtagande att respektera de grundläggande villkoren;
2. ha antagit rutiner för att vidareförmedla åtagandet att respektera de grundläggande villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan;
3. ha utsett ansvarig på ledningsnivå som ansvarar för efterlevnad av de grundläggande villkoren;
4. ha antagit rutiner för att regelbundet genomföra riskanalyser, dvs. identifiera och prioritera aktuella och potentiella risker för brister i efterlevnaden av de grundläggande villkoren, innefattande en kartläggning av leveranskedjan med särskild hänsyn till högriskverksamheter;
5. ha antagit rutiner för att regelbundet följa upp efterlevnad av de grundläggande villkoren; och
6. ha antagit rutiner för att omedelbart vidta åtgärder för att förhindra och begränsa brister i efterlevnaden av de grundläggande villkoren samt för att vidta rättelse vid identifierade brister. Åtgärderna ska vidtas enligt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter eller motsvarande.

Uppföljning

Inköpscentralen rätt att följa upp att leverantören fullföljer sina åtaganden enligt denna punkt. Uppföljningen kan komma att ske i olika steg; egenrapportering enligt vad som beskrivs i avsnittet nedan och revision enligt ramavtalets punkt "Uppföljning och insyn".

Egenrapportering

På begäran av inköpscentralen ska leverantören, inom sex (6) veckor, eller annan tid som inköpscentralen anger, från det att begäran mottogs, skriftligen redovisa hur de grundläggande villkoren efterlevs. Redovisningen ska lämnas i inköpscentralens formulär för egenrapportering eller enligt inköpscentralens anvisningar.

CIRKULÄR EKONOMI¹⁰

Ja Nej

Motivering: Vi har inte ställt cirkulära krav på produkten. Produkterna som köps på detta avtal kommer att användas om och om igen tills de är utslitna eftersom produkterna kommer att användas i en cirkulär utlåningsverksamhet.

MINSKAD KLIMATPÅVERKAN¹¹

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt villkor om policy och rutiner som beskriver hur leverans av varor sker med lägsta möjliga klimatpåverkan.

Minskad klimatpåverkan från leverans av varorna

Sverige har ett mål om minskade utsläpp för inrikestransporter med 70% till år 2030 jämfört med 2010. Inköpscentralen och många upphandlande myndigheter har som mål att de varor som levereras på ramavtalen ska ske med lägsta möjliga klimatpåverkan. Leverantören ska därför verka för och bidra till målpåfyllelse genom att vid transporter inom uppdragen välja det alternativ som har lägst klimatpåverkan.

Leverantören ska senast vid ramavtalsstart ha en policy och rutiner som beskriver hur leveranser av varor på ramavtalet sker med lägsta möjliga klimatpåverkan. Policy och rutiner bör inkludera åtaganden om minskning av transporterens koldioxidutsläpp, logistikplanering, ruttoptimering, samordning av transporter, utbildning i sparsam körning, uppföljning av leveransernas koldioxidutsläpp samt dialog med eventuella anlitade åkerier för att minimera transporterens klimatpåverkan. Rutiner för framtagning av statistik för koldioxidutsläpp (CO - ekvivalenter) från leveranser till kunderna ska också framgå. Leverantören ska på begäran kunna uppvisa policy och rutiner enligt ovan.

---

¹⁰ Adda Inköpscentral har ett särskilt fokus på cirkulär ekonomi då vi ser ett stort behov av att snabbt få till cirkulära materialflöden och ett minskat fotavtryck från de varor som upphandlas. Kraven vi ställer syftar bland annat till återanvändning, reparation, renovering, återtillverkning, delning, förlängd livslängd, modularisering och förlängd garantitid. De syftar också till att öka innehållet av återvunnet material i produkten samt materialmärkning.

¹¹ Adda Inköpscentral har som ambition att ställa drivande klimatkrav som möjliggör för upphandlande myndigheter att uppfylla sina klimatmål. En viktig del i arbetet är att analysera var i produktens/tjänstens livscykel störst klimatpåverkan sker och sedan fokusera krav och/eller villkor på detta. Vi har också ett särskilt fokus på fossilfria transporter, då vi ser ett stort behov av snabb förändring på detta område för att klimatmålen ska kunna nås.

MINSKAD NEGATIV PÅVERKAN PÅ NATURRESURSER, BIOLOGISK MÅNGFALD OCH EKOSYSTEM¹²

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

MINSKAT INNEHÅLL AV MILJÖ- OCH HÄLSOSKADLIGA ÄMNEN¹³

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på att plast som används vid plastning av böckerna inte ska innehålla några miljö- och hälsofarliga ämnen. Vi har ställt krav på euroklass för fordon vid leverans av varor

Plastade böcker

Leverantören ska kunna leverera plastade böcker. Böckerna ska vara plastade så att informationen på boken är intakt och läsbar. Plast som används vid plastning får inte innehålla följande ämnen, i halter överstigande 0,1 viktprocent*: Bly och dess föreningar, Kadmium och dess föreningar, Kvicksilver och dess föreningar, Sexvärt krom och dess föreningar, Tennorganiska föreningar, PAH (Polycykliska aromatiska kolväten), Bisfenoler (fri form ej bundna i materialet)

*Med 0,1 viktprocent avses varje individuell del av en vara.

Inköpscentralen kan under anbudsutvärderingen och ramavtalstiden begära dokumentation som styrker att kravet uppfylls. Den dokumentation som ska skickas in vid en sådan begäran ska bestå av: en signerad leverantörsförsäkran från tillverkaren med namn, titel och datum; en fullständig innehållsdeklaration/receptur; eller ett analysprotokoll.

Euroklass för fordon vid leverans av varor

Fordon för leverans av varor inom ramavtalet ska minst uppfylla kraven enligt Euro V för tunga fordon

och Euro 5 för lätta fordon. Utdrag från vägtrafikregistret kan komma att begäras in. Det här villkoret gäller även för leveranser som utförs med ett nätverk av flera fordon. Vid uppföljning kan dokumentation som styrker att leverantören ställt motsvarande krav på underleverantör av transporttjänster komma att begäras in.

¹² Adda Inköpscentral har som ambition att säkerställa ett hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, t.ex. krav på markanvändning, nyttjande av vattenresurser och bekämpningsmedel samt läckage av näringsämnen.

¹³ Adda Inköpscentral har som ambition att minska risken för exponering av miljö- och hälsoskadliga ämnen i upphandlade produkter. Genom de krav vi ställer begränsar vi innehållet av bland annat ftalater (mjukgörare), färgämnen, flamskyddsmedel, flyktiga organiska eller högluorande ämnen samt ämnen på EU:s kandidatlista.

SYSTEMATISKT MILJÖARBETE¹⁴

Ja   Nej

Motivering: Leverantören ska bedriva ett systematiskt miljöarbete.

Systematiskt miljöarbete

Leverantören ska, vid anbudslämnande och under hela ramavtalsperioden, ha implementerade rutiner för systematiskt miljöarbete, som minst omfattar följande:

1. En miljöpolicy eller motsvarande, som omfattar den typ av uppdrag som upphandlingen avser och som är antagen av ledningen och väl känd hos personalen.
2. Rutiner som säkerställer att ledningen återkommande följer upp verksamhetens miljöledningssystem.
3. Rutin för fastställande av verksamhetens betydande miljöaspekter.
4. Rutin som säkerställer identifiering och efterlevnad av relevanta bindande krav, inklusive miljölagstiftning, kopplat till organisationens miljöaspekter.
5. Rutin för att löpande utvärdera, följa upp och uppdatera miljömål och handlingsplaner kopplat till de betydande miljöaspekterna.
6. Rutin för att säkerställa nödvändig kompetens hos berörd personal kopplat till miljöpolicy, de betydande miljöaspekterna, att tillämpliga rutiner och krav i miljöledningssystemet följs samt ansvar för att minimera miljöpåverkan i arbetet.
7. Rutin för mätning och utvärdering av miljöprestanda kopplat till de betydande miljöaspekterna.
8. System för kontroller och spårbarhet av ingående komponenter uppströms i leverantörskedjan i så många led som krävs för att uppfylla de miljökrav som ställs på produkterna, inklusive rutin för att hantera eventuella avvikelser.
9. System för hantering av miljörelaterade risker som kan påverka verksamheten och ledningssystemet.
10. Rutin för interna miljörevisioner.

Leverantören visar att kravet är uppfyllt genom ett av följande två sätt: bifoga kopia på giltigt certifikat enligt ISO 14001, eller registrering enligt EMAS (förordning (EG) nr 1221/2009 eller senare gällande utgåva), eller motsvarande certifikat enligt annan miljöledningsstandard som bygger på europeisk eller internationell standard. Leverantören ska, under hela ramavtalsperioden, vid uppdatering av eller vid förvärv av nya certifikat skicka giltigt version till inköpscentralens kontaktperson för ramavtalet.

Eller

bifoga beskrivning/dokumentation som visar att punkt 1-10 ovan uppfylls

Observera att det är leverantören som måste styrka att villkoren på systematiskt miljöarbete är uppfyllt. Andra parter (moderföretag, underleverantörer, etc.) miljöledningsarbete/miljöledningcertifikat kan inte åberopas för att visa att villkoret är uppfyllt.

---

¹⁴ Adda Inköpscentral ställer krav på att leverantören har den kapacitet och de rutiner som krävs för att hantera de miljökrav som ställs i upphandlingen, om sådana har ställts, genom att ställa krav på att leverantören ska bedriva ett systematiskt miljöarbete utifrån exempelvis ISO 14001, EMAS, FR 2000 eller utifrån ett eget system som uppfyller våra krav.